

אור ההליכות

לקי

הליכות עם ישראל

עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה

רח' נחל גמלא 1, קרית אונו, ת.ד. 211, מיקוד: 55100

בשיתוף: "אורות יצחק", גרעין תורני קהילתי - מודיעין

גליון חודש אדר התשע"ה
גליון מס' 89

הכנסת ספר תורה ברוב עם

מ"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

חנן אותנו בה, נועדה להאיר את חיינו בדעת ובערכים. היא נועדה להביאנו לייעודנו, לייחודנו כעם חכם ונבון, עם שהוא דוגמה ומופת, עם של חסד ועדינות, עם של הגיון ואחדות. וכדי לממש חזון זה, אנו זקוקים להכנסת ספר תורה ברחובה של עיר, לעורר אותנו להבין שעלינו להכניס את דת האמת לתוך ביתנו ולהאירו במאור תורתה.

זכות תרומת ספר תורה

מי שכתב או קנה ספר תורה זוכה לקיים מצוות עשה מן התורה, ורמז יש בה, האותיות המקודשות הכתובות על עור בהמה טהורה, מסמלות את גוף האדם שמקדש את עצמו בדעת נכונה ובה הוא הופך לקודש קודשים כספר התורה. רמז נוסף יש בה: אדם שחלילה קרע ספר תורה, האותיות הקדושות פורחות באוויר כפי שנשמת האדם פורחת אל על. וכמו שהאבלים קורעים בגדים בפטירת קרובם, כך קורעים במעמד שריפת ספר תורה. כלומר, האדם שרוח א-להים בקרבו הוא כספר תורה מהלך, ורוח זו מעלה אותו למעמד של מלאך עלי אדמות. אשרי מי שזכה למצווה זו! אשרי מי שהתרומם למעלה זו! אשרי מי שזכה להידבק במידתו של משה רבנו שציווה לישראל לפני פטירתו: קחו עמכם ספרי תורה, עמם ולאורם תלכו, ועמם ילכו בניכם ובני בניכם עדי עד.

האדם ירא ה'

האדם ירא ה' נמשל לאילן שיש לו שורשים איתנים, אילן ששום רוח פרצים לא תעקור אותו, אילן שמתנשא אל על, אילן שמקבל גשמים מבורא עולם – כך האדם ירא ה', איתן בהשקפת עולמו, חסין בפני רוחות התקופה הסוערות, נושא עיניו תמיד אל בורא עולם, וניזון ממי הדעת המפכים והצלולים שמאירים את חיינו בעדנה ובעימות, "צדיק פתמר יפרח, פארז בלבנון ישגה".

דווקא בימים אלה, אנו חשים בחסרון הליכות קדמונינו, שלכל אחד היה ספר תורה עמו שלמדו והזכירו תמיד את האמת, הצדק והיושר שהעדרם בימינו זועק ועולה השמימה. ואכן, ספר התורה שכתב משה רבנו מונח היום בצער ובאפילה, מתחת לקודש הקודשים בהר סיני מקדשנו ותפארתנו שחרב, ולצידו לוחות הברית השלמות והשבורות, צנצנת המן ומטה אהרן.

והנה, במעמד הכנסת ספר תורה אנו מולכים את ספר התורה לבית הכנסת, וקוראים בערגה לבורא עולם: אנה ה' יתברך, הוציאנו מאפילת הדעת לאור התבונה, אבד את הקמים עלינו לרעה, שלח משיחנו וכונן בית מקדשנו הקרב. ואנו רואים כיצד תהלוכה זו של קדושה מעוררת השראה בקרב רבים, וכולנו חשים כיצד הפסוק "כי ה' א-לוהיך מתהלך בקרב מחניך" קורם עור וגידים לנגד עינינו.

חזון דת האמת

תכלית מעמד הכנסת ספר התורה והולכתו ברחובה של עיר היא לצרוב בתודעתנו כי אין ערי ישראל ערים חילוניות. העיר מודיעין למשל, היא מאור המקדש, מאור היהדות, וקריית אונו היא און, אונה של ירושלים, שהרי עוצמתה הרוחנית של ירושלים צריכה להרטיט את הלבבות גם במודיעין ובקריית אונו ובשאר ערי ארץ ישראל. בעזרת ה' עוד נזכה שהערים החילוניות יתקכו לנושאות הדגל לאהבת האמת ורדיפת הצדק, לאהבת ה' ולאהבת הארץ. חזון זה יתגשם לנגד עינינו כאשר נשכיל להבין כי הטכנולוגיה העצומה שה'

כותב או קונה ספר תורה זוכה לקיים מצוות עשה מן התורה "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת", מתקיים בו "רפאות תהי לשרך ושיקוי לעצמותיך" (משלי ג, ח), וזוכה לברכת החכמים לאריכות ימים ושנים בטוב ובנעימים.

מה נורא מעמד זה, אין זה כי אם מעמד קדוש ומקודש. בימינו נוהגים להכניס את ספרי התורה לבית הכנסת. ברם, בימי קדם, כשיהווי כתב ספר תורה, ספרו נשאר עמו בביתו כדי לזכר את נשמתו הטהורה וכדי לקדש את ביתו שיהיה כבית מקדש מעט. מלך ישראל חייב שיהיו לו שני ספרי תורה ואחד מהם חייב להיות עמו תמיד בכל מהלכו, הואיל וספר התורה נועד לעצב את דרכו של המלך. מטרה זו נכונה גם לגבי היחיד, ספר התורה שהיחיד כותב, מעצב את דרכו ושאיפתו לקדושה ולטהרה כמלאך.

ערגה למלכות שדי

במהלך השנים התפתח מנהג חשוב, הכנסת ספר תורה ברוב עם אל בית הכנסת. לאחרונה השתתפתי בטקס קדוש כזה בעיר מודיעין, ובמהלכו קיבלנו עול מלכות שמים בקריאת הפסוק "ה' ימלוך לעולם ועד". באותה עת השפלתי מבטי ושאלתי את עצמי, אימתי תתגלה מלכותו של בורא עולם במלא הודה והדרה? אימתי תתגלה ותרחיק מעלינו את מלכות יצר הרע שמאיימת להשתלט עלינו? ובמיוחד עתה, בעת בחירות המלווה בשנאת חנם אשר עלולה לפגוע באחדות עמנו ובייחודו. אלה אינן בחירות לשליחי ציבור אלא מלכות יצר הרע בהתגלמותה שגוּאָה וגועשת ומלבה שנאה ואלימות.

כשהלכנו ברחובות העיר מודיעין ששים ושמים, ראינו אנשים שעמדו במרפסות וצפו בנו. היו בהם בעלי כלבים שאף הם צפו בתהלוכה, וכולם משתאים ומחרישים. אין ספק שמעמד זה מקרב את ביעור הכלביות מתוקנו וריסון ההאשמות והנשיכות, לקראת אהבת הזולת מכח אהבת ה' – "ישקני מנשיקות פיהו".

- המרכז העולמי למשפט התורה
- בית מדרש לדיני ממונות
- מכון מש"ה לחקר משנת הרמב"ם
- מכון תורני לחקר מנהגי העדות בישראל
- שיעורי תורה תלמוד תורה וכולל אברכים
- שבתות עיון וירחי כלה
- מפעלים לטיפוח אהבת ישראל וארצו
- קרנות מחקר עידוד וחסד
- ארגון אשת חיל

העלון מוקדש לזכרם של הורי
 ר' שלום בן הרב יחיא בדיחי נע"ג
 וחנה בת שלמה עוואד ע"ה
 ולזכרם של שלום ובתיה צדוק ע"ה
 נדבת בועז בדיחי הי"ו

הרב ד"ר אדיר דחוח-הלוי יצ"ו

החסידיים המשכילים, המופלגים בחכמה שלמי הדעת, כאשר ראו דברי החולק עליהם נכונים יותר מדבריהם והגיוניים יותר, נכנעו וחזרו לדעתו, כ"ש וק"ו שאר בני אדם כשיראה שיריבו צודק, שייכנע ואל יתעקש... (עמ' י).

הווי אומר: בבחננו את דברי חברנו, עלינו לשים לנגד עינינו את השגת האמת. כל שיקולי כבוד וגאוה יש לצחצח, להסיר וללפן מנפשנו כפי שמנקים את הבגד מטינופו. אין עני אלא עני הרוח, ואין אומלל מנעדר החכמה.

ונסיים בדברי הרמב"ם במורה: "וכן מכלל מטרות התורה העדינות והגמישות, ושלא יהא האדם בעל עקשנות וגסות, אלא בעל היענות ומשמעת וישוב הדעת וגמישות..." (ג,ג). כלומר, עלינו להשיל מעלינו את קליפות הקשיחות וההתלהמות, העיקשות והגסות, לעדן את התנהגותנו ולהגמיש את מידותינו. ובזאת, נסגל לעצמנו יכולת להיכנע לאמת ולקרב את גאולת עדתנו ועמנו.

האיבה והשנאה, ויבטלו נזקי בני אדם זה לזה... (סו). זכורני פעם שהזיקני אדם, אמי ע"ה ניחמתני לבל אתרעם על אותו סכל. אדרבה, עלי לרחם עליו, שהרי הוא מתהלך בחשכה, נעדר כל דעת וידיעה. ויתרה מזו, בפגיעתו בזולתו הוא פוגע בנפשו, אפילת עולמו נעשית סמיכה יותר ויותר, והוא צונח מטה מטה לתהומות הסכלות והחידלון.

כיצד אפוא נתרומם למעלת האמת? כיצד נזכה שייקרא בנו "עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה"? כיצד נרומם את כבודנו הרמוס עד עפר? כיצד נהפוך מעם נרדף ושפל לעדה זקופה, נבונה, דעתנית ואמיצה? התשובה לגאולתנו נמצאת במידת אהבתנו לאמת ורדיפתנו אחר הצדק, ואגב דברי הרמב"ם בהקדמתו לפיהמ"ש אנו למדים כיצד נתקרב לאמת: "אבל קביעתו ושל ר' יהודה הנשיא במשנה] סברת אדם מסוים וחזרתו מאותה הסברא כגון אמרו 'בית שמאי אומרים כך ובית הלל אומרים כך, וחזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי', כדי ללמדך אהבת האמת ורדיפת הצדק, לפי שאלו האישים הגדולים

התנאי המרכזי למתן את נפשנו ומידותינו, לבניית אומה פלילה בשלמותה ולהשגת ייעודנו בארץ הקודש והמקדש, הוא אהבת האמת ורדיפת הצדק. דא עקא, כל עוד שאיפתנו לא תהא זכה וברה למען מטרה זו, נמשיך להתכתש בינינו, לרדוף אחר הכבוד בניסיון למלא את ריקנות נפשנו, לרמוס את זולתנו כדי שלא יבחינו באפסות רוחנו, ולטשטש לרגעים את המיית לבנו בהנאות החומר סרות הטעם סורי באשת דמינונו.

ומדוע אהבת האמת-הדעת כה חשובה? הרמב"ם במורה מלמדנו כי מקור הרעות בעולם הוא העדר החכמה: "כשם שהסוקא מחמת העדר הראות לא יחדל מלהיפשל ולהיחבל, ולחבול גם בזולתו, מחמת שאין לו מה שינחה בדרך, כך תות בני אדם, כל אחד כפי ערך סכלותו פועל בעצמו ובזולתו רעות גדולות" (א,א).

ברם, אם הייתה למזיק חכמה, היא הייתה מציילתו מלהיפשל ומלהיחבל, ומזהירתו לבל יחבול בזולתו: "כי בידיעת האמת מסתלקת

ר' יזהר עפגין יצ"ו

הכנסת ספר תורה במודיעין

אלא שכל קבלת התורה הייתה בפנייה ראשונה לנשים "כה תאמר לבית יעקב", כי לולא הסכמתן ודחיפתן, ספק אם הגברים היו משתתפים בקבלתה. נציג וכן המשפחה אבי לוי אחר שמסר תודות למארגני האירוע ולוועד ביהכ"נ, ציין כי בס"ת זה ובהכתבו כבר הספיק ללמוד מקרוב מהן המסורות בישראל בס"ת ומהי מסורת תימן המדוקדקת. חתם בברכתו מר מיכאל חרל"פ סגן רה"ע.

לביהכ"נ משכן שלום-ספרא. בביכה"נ נישאו דברי תורה וברכה, בראש ובראשונה ע"י מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א אשר עמד על טיבו של המנהג הנפוץ שהתפשט בקהילות ישראל בדורות האחרונים להכניס ס"ת ברוב עם (ראה בהרחבה מאמר ראשי בעלון זה), וציין לשבח את ר' יחיאל, בעל הספר, שראה לנכון בגיל גבורות לתרום ס"ת מהודר על גויל וכפי מסורת אבות, בכדי להשאיר מסר לבנים ולדור המחר כי אין שיעור אלא רק בתורת נצח, תורה של ערכים, ובפרט בימי בחירות אלו שלא אחת מלווה בחוסר ערכים והרבה ליבוי של שנאת חנם. אחריו כיבד הרב אליהו אחרר בדבריו. ואף רב הקהילה הרב צפניה ציין את המנוחה ופועלה אשר הייתה בבחינת אותן נשים צדקניות שהביאו גאולה לישראל בדרכי התנהלותן ולא רק שיצאו מצרים - מהמצריות,

אור לט"ו בשבט התקיים טקס הכנסת ס"ת במודיעין ברוב עם" ממש מרשים, שנתרם ע"י ר' יחיאל ב"ר מנחם לוי יצ"ו, לזכרה של רעייתו אם המשפחה יהודית (תורכיה), לבית טביב ע"ה. ר' יחיאל זכה ועלה לארץ מתימן בשנת 43 בן 22 נשוי + 2, בתחילה השתכנו בגן חיים בכפ"ס, ולאחר מכן קבע מגוריו בעיר חולון. תהלוכת הס"ת יצאה מבית בנו במודיעין, ידידו ר' אברהם לוי הי"ו. הינחה את כל הטקס בטוב טעם הרב מנחם מעטוף הי"ו. בכתבת אותיות אחרונות התכבדו אישי ציבור חשובים, ראש העיר מודיעין מר חיים ביבס, מר אילן סעדון סגן רה"ע, רב העיר מודיעין הרב אליהו אחרר, רב מכבים רעות הרב יעקב צ'יקוטאי, רב קהילת תימן במודיעין הרב צפניה ערוסי ועוד. אחר שהתהלכה הייתה ברוב עם ברחובות העיר מודיעין, והכנס ס"ת ברוב כבוד

קבלת מסורת אבות בישוב נריה

ערכי מסורת אבות קדושים, בין היתר ע"י קיום ערבים מיוחדים מעין אלה, לימוד מארי לילדי הקהילה ועוד פעילויות שונות מעת לעת. מחמם את הלב לראות את שימור המסורת והתאספות החברים גדולים וקטנים, שלשה דורות יחדיו: סבים, בנים ונכדים לשירת קודש וחיזוק המסורת לכבוד ה'. תודה למארגנים ובראשם ר' יונתן סודמי וחבריו יצ"ו ובתקוה לעוד ערבי גיבוש קהילתיים יפים כאלה.

הציבור בפרט בנושא טהרת הבית כפי שהייתה נהוגה מקדם בכל תימן ללא הבדל בין רמב"ם, בלדי או שאמי. בהמשך הערב שָׁבְנו לשירת תימן בהנחייתו של יאיר עוזרי, אשר הדיך והסביר על מהות ואופן השירה המקורית תוך שהקהל מצטרף אליו, ואף הטעים לנו בהדגמה על הריקוד התימני. ערב זה מהווה חלק מהפעילות הקהילתית בק"ק תימן בישוב נריה, אשר שמה לה למטרה בחיזוק

במוצ"ש פרשת יתרו התקיים ערב שירה סביב שולחנות ערוכים בישוב נריה, בו מלבד חברים מהישוב ואורחים נוספים שהגיעו, השתתפו הרב צפניה ערוסי יצ"ו ויאיר עוזרי יצ"ו. הערב נפתח בנשיד - "איומתי תעורר הישנים", שיר אשר נלמד בהדרכתו של ידידנו ד"ר אורי מלמד והפייטן יצחק נהארי יצ"ו, בערב שירה אשר התקיים לפני כשנה. אורח הכבוד בערב זה, היה הרב צפניה ערוסי אשר הדגיש את חיזוק מסורת אבותינו בכלל ושיתף את

"את אחי אנוכי מבקש"

לכל מוקירי הליכות עם ישראל מאז ועד היום

שמחים אנו לבשר לכם שב"ה זכינו וכבר נכנסנו למשרדים שבבית הליכות עם ישראל, בניין נפלא, גדול ויפה, שכבר נגמר מבחוץ, והוא הולך ונגמר מבפנים. עתה זקוקים אנו להסתער על הגימור, כי בידינו הדבר, וה' יהא בעזרנו. לכן, הננו רוצים לגייס חברים ואוהדים למען מפעלי הליכות עם ישראל, השלמת הבניין והפעילות השוטפת. לפיכך, אנו מבקשים מכל מי שרוצה לפעול למען הפצת ערכי הנצח של עמינו, מוזמן להצטרף ולתת יד בכל תחום שיזכר ולהיות פעיל ושותף אמת.

חזק ונתחזק בעד עמינו!

התקשר/י או שלח/י הודעת הצטרפות כבר עכשיו ל: אבי חמדי 050-6576418 נועם עוזרי 052-5467887 או במייל Yedideyhalicot@gmail.com

הרב ד"ר חננאל סרי יצ"ו

סיפורו של מזיק

אזיק אינו אלא אחד מחכמי בית מדרשו של אביי, ואם כן נראה שהזנק שהיה עושה בחכמים אינו אלא שהיה חריף מאוד וטרדן גדול. רצה אביי לנצל את אישיותו החכמה של רב אחא כדי ללמד לקח לאותו חכם, ודאג שייאלץ רב אחא לשהות באותו לילה בבית מדרשו. למרות שרב אחא הגיע בשעה מאוחרת ומן הסתם היה כבר עייף ויגע, תפילה לבגדו אותו טרדן כשהוא במלוא יכולתו - שבעה ראשים - שבע דרכי חשיבה שונות התוקפות כל מה שיאמר. ורב אחא אכן התגלה בכל גדלותו, הוא חרב בדרך מעניינת להתמודד מול אותו חכם חריף.

המהרש"א קישר מעשה זה עם מאמר תמוה אחר של חז"ל במסכת בבא קמא (א, יז). הקישור נראה מתאים, וננסה לבארו לפי הדרך שהצענו עתה. הגמרא מתארת כיצד שדרתו של אדם לאחר שבע שנים נעשית נחש אלא אם כן כרע במודים. מאמר נפלא זה מורכב כולו מבאני היסוד המופרות של סתרי חז"ל: עמוד השדרה של האדם רומז לעמידתו הזקופה כלומר למידת הגאווה. שבע שנים הם דרך לתאר זמן מרובה, שהרי שבע הוא מספר שמשמש בו כלינוי להרבה (ראה בתורה: "...ושבעה דרכים..." דברים כח, ז), ונחש הנבוכים ג, כב).

אם נסכם הכל יחדיו: גאוותו של האדם הופכת עם הזמן ליצר הרע שביא לאובדנו, אלא אם כן יודע הוא לרעו במודים, כלומר להיכנע ולהודות לקב"ה שהביא להצלחתו הגדולה. אדם שיודע להודות לקב"ה יכול להיות זקוף קומה, כלומר מנהיג מבלי שהדבר יגרום לו ללכת לאיבוד. על כך ראוי שנכוון בתפילותינו בימים אלה: "השיבה שופטנו כבראשונה ויועצנו כבתחילה..." כאותם מנהיגים של ראשית ימי השופטים והמלכים: עתניאל בן קנז ודוד בן נשי, אנשי מעלה והנהגה שידעו לתת תודה לקב"ה על כל שהגיע אליהם.

רש"י פירש את פשט המעשה ככריעה של תפילה שמכוחה היה אחד הראשים נושר בכל פעם, אך ייתכן שלא מדובר בכריעה של תפילה דווקא אלא בבניית כבוד לאותו חכם. כבוד המנטרל את ארסיותו ותוקפנותו, מרגיע אותו ואז בצורה מתונה מאפשר להגיע איתו לעמק השווה או לבידור אמיתי. סוקרטס, החכם היווני התפרסם בדרך דומה. הוא היה פונה לאנשים כאילו הוא מתייעץ עימם ורוצה ללמוד מהם, ובהמשך היה שואל על העמדות שהציגו אלא אחר שאלה כמייתם ומבקש הבנה לדבריהם החכמים, עד שהיה מביא אותם לחוש את חולשת דבריהם ואת הצורך לשנותם. בסיפור המעשה שלפנינו, נראה שרב אחא פעל בצורה דומה, אלא שעם כל הצלחתו, רב אחא גם ידע להעריך את גודל העימות שעבר באותו לילה, ולמחרת תיאר

הגמרא במסכת קידושין (כט, ב) מביאה סיפור מעשה מוזר שבו נפגשים תלמידי חכמים עם מזיק מסוכן. הגמרא מתארת שבבית החכמים של אביי היה מזיק שהיה פוגע בחכמים גם אם היו מגיעים שנים יחדיו בשעות היום. כששמע אביי שעומד להגיע לבית מדרשו רב אחא בן יעקב, הורה אביי לאנשי המקום שלא יזמינוהו לבתיהם, כדי שייאלץ ללון בבית המדרש ואולי יקרה נס בזכותו שייטיע להם במאבקם באותו מזיק. ואכן כך היה, רב אחא נאלץ להיכנס באותו לילה לבית מדרשו של אביי, ואותו מזיק נדמה לפניו כתנין בעל שבעה ראשים. רב אחא היה כורע ובכל כריעה נשר אחד מראשיו של אותו המזיק. למחרת התלונן בפניהם רב אחא שאלמלא התרחש לו נס היה מסתכן בגללם.

סיפור המעשה תמוה מאוד, הן בכך שהוא מתאר יצור שלא מופר לנו כמותו, והן בחוסר ההתאמה שלו להלכות פשוטות. היתכן שאביי מגדולי האמוראים יכניס תלמיד חכמים מוכבד לסכנת נפשות כדי לפתור בעיה שקיימת במבנה מסוים? הסיפור כל כך מוזר שברור לכל מתבונן ובמיוחד לזה שקרא את הקדמותיו של הרמב"ם, שאין הדברים כפשט המלים ויש לחפש להם ביאור אחר.

עיון בסיפור המעשה מלמד שכנראה אותו

יזהר עפג'ין יצ"ו

אור החינוך

עמלק ושלחותו - היום ומחר

מגילה ובמדרש רבה: המן מתוכח עם אחשוורוש ורעיו. הם מזהירים אותו כבר בראשית הפורענות שעם היהודים "לא כדאי להתעסק" כי א-לוהיהם נפרע מאלו שבאים לפגוע בהם. כך היה עם פרעה בים סוף, סנחריב שאבד, נבוכדנצר שנהרג - סופם היה רע. המן מבטל את דבריהם. אחת מטענותיו הייתה כי עם ישראל כבר לא מתנהג באופן שבו הורה הקב"ה אותם, ולראייה הם נטלו חלק בסעודתו של אחשוורוש.

אוהביו של המן בפוגשם אותו בפעם השנייה, כבר נקראים חכמיו "ויאמרו לו חכמיו...", עכשיו הם החכמים כי הם צפו את המפלה באומנם: אם יש זרע ליהודים, ולו זרע - גרעין קטן שממשיך את דרכו של העם היהודי, תלמידים שמקשיבים לתורתו, מתפללים לקב"ה, לא מתנתקים מעבודת הבורא - אין סיכוי לפגוע בהם. אם יש גרעין שממשיך את מרדכי - לא תוכל לו פי נפול תפול, לפניו. המן מזרע עמלק מייצג את עשו, וכבר ניתנה ההבטחה "הקול קול יעקב והידיים ידי עשו".

דומה כי גם בימינו אנו, עם התבססות עם ישראל בארצו, ישנם עמלקים בדמויות שונות, המנסים למנוע את דבקות והמשכיות שונות אמוני ישראל לאביהם שבשמים, ולפגוע בנצחיותו. יהי רצון שנתברך בבקשתה של אסתר מהמלך "ותאמר אסתר אם על המלך טוב - ינתן גם מחר ליהודים" ושנזכה כבימים ההם בזמן הזה לגאולה ולדבקות נצחית ושלמה עם איבנו שבשמים.

בקשתי יבוא המלך והמן, אל המשתה אשר אעשה להם, ומחר אעשה, כדבר המלך". מדוע לא ניצלה לכאורה את ההזדמנות אלא מתאפקת לקראת מחר. אסתר כמו משה נלחמת בעמלקי מחר - "מחר, אנכי יצב על ראש הגבעה, ויטה ה' אליהם בידו". תופסת אסתר אמונת אבותיה. עם ישראל איננו נלחם לשם המלחמה המיידית, אלא בשם נצחיותו גם אם זה אומר שזה יקרה מחר ולא עכשיו. מכאן גם נבין את אמירתו של שמואל הנביא לפני שסיפפו של אגג "וגם יצח ישךאל, לא ישקר ולא יחם". זהו ההבדל בין עמלק לבין עם ישראל. בין היום לבין המחר, בין העכשווי לבין הנצחי.

ואולי נקודת אור נוספת מהמגילה אגב דרכנו. "אם מזרע היהודים מרדכי", וכי לא ידעו חכמיו של המן, אוהביו וזרש אשתו כי מרדכי מזרע היהודים, על כי הביעו פליאה כל כך משמעותית? הרי רק אמש חגג איתם את "כבוד עשרו, ורב בניו; ואת כל אשר גדלו המלך ואת אשר נשאו, על השרים ועבדי המלך" - קידומו, ואף התוודה בפניהם את צרתה האישית "וכל זה, איננו שנה לי. בכל עת, אשר אני ראה את מרדכי היהודי יושב, בשער המלך". והם לעומתו ייעצוהו "יעשו עץ גבה חמשים אמה, ובבקר אמר למלך ויתלו את מרדכי עליו". נחמד?

מילה אחת שנאמרת ע"י רעיו ואוהביו של המן וזרש אשתו, מעמידה אותנו על תפקידנו בימים חשובים אלו. להבנת הדברים לעומקם, נעיין בדברי חז"ל שמתארים את המאורע במסכת

"זכור, את אשר עשה לך עמלק", כשמתבוננים על עמלק לאורך ההיסטוריה, הופעתו מתרחשת תמיד בנקודת זמן ייחודית מאוד - רגע לפני חיבורם של ישראל עם אביהם שבשמים, רגע לפני העמלת הקדמוני במדבר "אשר קרך בדרך", היה מהלך בני ישראל נמשך באופן די צפוי - מתן תורה, כניסה לארץ ישראל ובניית המקדש, אולם מופיע העמלק הקדמוני במדבר "אשר קרך בדרך", היה מהלך בני ישראל נמשך באופן די צפוי - מתן תורה, כניסה לארץ ישראל ובניית המקדש, אולם עמלק עיכב. גם בימי שאול, לאחר כיבוש הארץ מידי הכנענים והמלכת שאול כמלך על ישראל, נותרה בניית המקדש והשראת השכינה, ושוב עמלק מעכב. גם בימי הפורים, לאחר הכרזת כורש ותחילת העלייה של גולי בבל, בניית המקדש מתקדמת, ושוב מופיע עמלק בדמותם של המן ובניו (אשר "כתבו שטנה על יושבי יהודה וירושלים" - רש"י). המלחמה מתברר איננה רק כמתואר במגילה ככליה כוללת, מניעת בניית המקדש והשראת השכינה בעם ישראל. האנטישמיות של עמלק איננה סתמית ומקריה. היא איננה מבקשת את מותם של ישראל בלבד, אלא היא מבקשת ללחום בנצחיותם - בעצם השראת השכינה בישראל.

זו גם אם כך השיטה והמפתח להילחם בעמלק. אסתר במשתה היין הראשון, לא אומרת דבר כשאחשוורוש פונה אליה ושואל לרצונה. במקום להיפרע מהמן העמלקי היא עונה ואומרת: "ואם על המלך טוב, לתת את שאלתי, ולעשות את

עֲטֹרַת יָקִינִים, בְּנֵי נָגִים וְתַפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם

כוס ברכה כפולה ומכופלת לידידיו המשפחות היקרות הרב עמנואל מזרחי ונו"ב ליאת שתחי' בהולדת התאומות שחר ואיילת שחיי לסבים היקרים דניאל מזרחי ונו"ב מזל לבית ירמי שתחי' יואב ונו"ב רגינה עדני שתחי'

שיתקיים בכס ובהון ובכלל עמו בית ישראל שנראה עמון את הגאולה הקרבה ובהא הבוקעת ועולה כאיילת השחר המאחלים: מערכת אור ההלכות

כוס תנחומין

לידידנו עו"ד יגאל נחום - מודיעין ולמשפחתו הדגולה בהסתלק אביכם האיש הכשר והישר באדם ר' רצון ב"ר שלום (סאלם) נחום ז"ל אחר ייסורי קשים הרחמן הוא יגדור בעד פירצתכם וישלח לכם נחמה שלימה ולא תוסיפו לדאבה עוד המנחמים: מערכת אור ההלכות

קריאת קדש לעדת תימן

הצטרף היום ללימוד הרמב"ם היומי בבית הכנסת שלך זה פשוט, קל, ללא שום הוצאה והתמורה ברורה לימוד התורה פי' משנה תורה" לפרטים: עותניאל - 052-4700429 בתי כנסת שיצטרפו ללימוד היומי יקבלו ספרים וחומר לימודי בחינם בשיתוף מכון מש"ה לחקר משנת הרמב"ם

בפרהסיא, נידון למעשה כגוי, כי יש גדר של מחלל שבת בפרהסיא לתיאבון, כי הוא מקדש בשבת, מתפלל, מדליק נרות שבת וכי"ב.

ש: ואם למרות זאת קריאת המגילה של הבעל תוביל לשלום בית ביניהם?

ת: אם באמת הוא מחלל שבת בפרהסיא, לא לתיאבון אלא להכעיס, ואם הוא כופה את קריאתו עליה – תשמע ממנו, כדי להציל שלום בית. ותשתדל היא כשתהיה לבדה, לקרוא בעצמה ממגילה כשרה, כפי רמת ידיעתה, וה' יחזירו וואתנו בתשובה שלמה.

ש: יש לי מגילת אסתר שעשו בה שקעים קטנים כדי לסמן סוף פסוק או טעמים. אבל היא מגילה ישנה וחלק מהשקעים הפכו לנקבים קטנים מצד לצד. נראה לי בעין שהם קטנים מספיק כך שדיו עובר עליהם. כל הנקבים הם מחוץ לאות, והאותיות שלמות. האם המגילה כשרה או פסולה? אם כשירה, אפשר לקרוא בה לכתחילה אורק בדיעבד?

ת: המגילה כשירה. ברור שלכתחילה יש צורך במגילה שכתובה בעור בלתי מנוקב יתר על המידה. אבל מאחר ומדובר בנקבים דקים, ולא במקום כתיבה, המגילה כשירה.

ש: האם מותר ביום תענית אסתר לעשות פעילות שמחה לתלמידים בבי"ס תיכון שכוללת הופעה מצחיקה ושירים?

ת: ליצנות תמיד אסורה, כל שכן ביום תענית. רק שירת קודש מותרת.

ש: אשה שפתנה מגילה. האם כשרה המגילה לכתחילה או בדיעבד?

ת: ספר תורה שכתבה אותו אישה – פסול (רבינו, תפילין ומזוזה, וספר תורה, א, ג). אשר לכתובת מגילת אסתר, רבינו בהל' מגילה וחנוכה, ב, ט, כתב ש"אין כותבין את המגילה אלא בדיו על הגויל או על הקלף כספר תורה... וצריכה שרטוט כתורה עצמה". ולפי זה, ניתן לומר לכאורה, שהפסולים לכתוב ס"ת, פסולים לכתוב את המגילה. ואע"פ שאישה חייבת בקריאת מגילה, אבל לעניין כתיבה, כתבה התורה "וקשרתם וכתבתם" ודרשו חז"ל (גטין, מה, ב): 'כל ישינו בקשירה (=תפילין) ישינו בכתיבה. וכל שאינו במקשירה (=כמו האישה) אינו בכתיבה'. אולם כל המעיין בדיני כתיבת מגילה יראה שהמגילה לא הושוותה לכל דבר לס"ת. יש דינים שדינה כס"ת ויש דינים שדינה כאיגרת. לדוגמה, אין עורה צריך עיבוד לשמה (רבינו, שם). ועל זה כתב המ"מ, שם, "ואינה כספר תורה, אלא לדברים שהשותה לו". וא"כ לפי זה, נוכל לומר, שאישה שכתבה מגילה, המגילה כשרה, (עיין שו"ת יביע אומר, ח"ח, א"ח, נה, אותיות א-ג, ו). ונראה לכאורה אפילו לכתחילה.

גבי גוויל כמנהג אבותינו. ואין שום פגם ב"ניקוד", ויש בו תועלת מרובה, והדבר כשר לחלוטין.

2. לאור האמור לעיל – לחלוטין לא. ובמיוחד לשיטת רבינו, שאין דבר מיוחד לקריאת פרשת זכור, מלבד תקנת חכמים, שהועידו לה קריאה ברמה של מפטיר, שהיא פחותה מקריאת תורה רגילה.

3. רצוי שהס"ת לא יהיה משות. יש פעמים שהמשיחה לא טובה מבחינה מעשית, ולא מבחינה הלכתית.

ש: רציתי לשאול: מה הפונוה ספר תורה 'מנוקד', האם הפונוה לניקוד כמו שמשמשים בו היום? האם גם טעמים? מי משתמש בספר תורה כזה?

ת: יהודי תימן נהגו לנעוץ ביתד ברזל על הגויל כמין נקודה בחובה בעור, ודמות נקודה זו היא סימן לאתנחה או לסוף פסוק וכי"ב, ומנהג זה הוא עתיק יומין מימי ר"ע ובר כוכבא.

ש: הרמב"ם כותב הרבה תקנות חכמים בקריאת התורה לפורים, לחלוטין של פועד ולחנוכה. לכאורה ברור שמעמדם הוא של 'קריאה' ולא 'מפטיר' ולאחר מכן הוא כותב על קריאות שז"פ"ה (=שקלים, זכור, פרה, החודש). ואני הדל שואל: מה נשתנו אלו סאלו, שהאחרונות בדרגה של 'מפטיר' בלבד ואילו הראשונות (שאם הן נפולות בשבת הן משמשות כמפטיר) הן בדרגה של 'קריאה'?

ת: חז"ל נתנו לכל דבר את משקלו ההלכתי, והם נתנו למפטיר מעמד פחות מאשר קריאת התורה.

ש: האם נשים גם הן חייבות בשמיעת פרשיית "זכור" או שהיא מצווה הנכללת במצוות שהזמן גרמן? מהי ההלכה לגבי עדת תימן ובכלל?

ת: לפי הרמב"ם, אין שום חיוב על נשים בפרשת זכור. ובתימן לא נהגו כלל שנשים תבואנה לעזרת נשים באופן מיוחד לשמוע פרשת זכור.

ש: שמיעת קריאת זכור. האם יצא ידי חובתו בשמיעה שלא כמנהגו? האם מותר לקרוא בספר שאינו תימני ולצאת ידי חובה? 2. האם בקריאת מגילה חייב ללכת לפי מנהגו?

ת: 1. לכתחילה, תימני צריך לשמוע קריאת התורה כל שבת, וכן פרשת זכור, מתוך ספר תורה תימני, ולפי ההיגוי של יהודי תימן. בדיעבד, אם תימני התפלל אצל אשכנזים או ספרדים, יצא לפי מורשתם, כי אין החובה אישית אלא ציבורית. 2. לכתחילה, כן.

ש: האם מחלל שבת יכול לקרוא את המגילה עבור אשתו?

ת: מבחינה עקרונית מחלל שבת בפרהסיא (לא מחלל שבת בצניעה) כגוי לכל דבר, ולא יוכל להוציא ידי חובה את אשתו בקריאת המגילה. אבל מבחינה מעשית, לא כל מחלל שבת

1. פרשת זכור - מצות עשה דאורייתא לזכור את מה שעשה עמלק לישראל. בזמן שכל האומות פחדו, "שמעו עמים ירגזו..." בא עמלק להילחם ב-ה' ובישראל, ועל כך צוה אותו הקב"ה לזכור את מה שעשה לנו. ואני שואל: על מה כל ה"רעש" שעושים כלפי עמלק, הרי הקב"ה בכבודו ובעצמו שלח אותו להילחם בישראל על שפרסו ידיהם מהתורה. כיצד מסתדר הדבר?

2. ממה שקראתי, החטא של ישראל במשתה של אחרוש היה, שהם היו שותפים ל"משתה הניצחון" של אחרוש. כלומר, אחרוש ספר שבעים שנה, כדי לראות אם הם באמת יחזרו לארץ. כשהסתיימו שבעים שנות הגלות הוא שמח, כי היהודים לא נגאלו והם עדיין נשאר תחת שלטונו, ואז הוא ערך משתה לחגוג את הסאורע. האם היהודים השתתפו בכך במשתה? האם זאת הייתה פקודה של אחרוש להזמין את היהודים? ואם נאמר שכן, אז מה היה חטאם במשתה?

3. האם בן־קס ואחזני המן, נחשבים שתי מנות? 4. מה קורה אם 'ספסת' מילה אחת או כמה מילים מהמגילה, האם אינך לחזור על המילים מתוך חומש?

ת: 1. זכור תזכור לא רק את אשר עשה לנו עמלק, אלא את דברי חז"ל: 'מגלגלין חובה ע"י חייב'. וכל רשעי העולם שהתנכלו לישראל, עשו זאת מרצונם ומבחירתם ולכן הם רשעים, אלא שה' השתמש בהם כדי להעניש את ישראל או לאיים על ישראל שיחזרו בתשובה.

2. הרבה חטאים ייחסו חז"ל לאבותינו, מפח ההשערות (שהן מתחייבות), בהשתתפותם באותו משתה. מטרות של אחרשוש הייתה 'להרדים' את אבותינו ע"י שהתייחס אליהם כביכול בכבוד ובשוויון, שהזמין למשתה, וגם כדי לסלול את הדרך להתבוללותם ולשחיקה בזהותם היהודית. הגע בעצמך, שהם מגלים ושמיחים עם חברים מתיירנים, שוֹשְׁתֵי אמורה להופיע ערומה, וכן כיוצא בה. וכלום אליליים, ומה שנוגע לכשרות היין והמאכלות ועוד.

3. כן, כי אלו שני סוגי מאפים.

4. אם קראת במגילה כשירה והשמטת מילה או מספר מילים, חזור וקרא מהיכן שהשמטת, ותמשיך לפי הסדר. אם שמעת את הקורא מן המגילה הכשרה, ולא שמעת מילה או מספר מילים, קרא אותה או אותן בע"פ או מתוך החומש, עד שתגיע לקורא ותשמע אותו.

ש: 1. האם לספר תורה שאינו "מנוקד" כמנהג יהודי תימן יש עדיפות על ספר תורה "מנוקד"? 2. האם בפרשת זכור עדיף להוציא ספר תורה שאינו "מנוקד"? 3. מה הדין לגבי אותן שאלות בספר תורה משוה?

ת: 1. לפי שיטתנו – לא. העיקר שיהיה כתוב על

להדרנת כלות
נא לפנות לטלפון
050-6576421

אור ההליכות
הליכות עם ישראל

עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה
רח' הרב שלום יצחק הלוי 4 קריית אונו ת.ד. 211, 55100
עורך ראשי: יוסף פרחי

עורכי משנה: אריאל פרחי, שמואל חמדי
חברי המערכת: הרב צפניה ערוסי, אבי חמדי, אביעד רצהבי, ישראל והב

טל': 03-5340819 פקס': 03-5343658
דוא"ל: orhalichot@gmail.com

מספר המערכת של העלון בספרייה הלאומית: 2789255
כתובת התרומות להמשך הפצת העלון: ת.ד. 5042 נתניה

לכו אל יוסף, אֲשֶׁר יֹאמַר לְכֶם תַּעֲשׂוּ

[תשובה]

לק"י שלי
כסלו
כבוד הרב...
ני'
כנהר שלום

מי שהזכיר את ה' בלא כסוי כשאתה מתפלל עם אביך אל ראש לא עשה עברה כמש' הגר"א בש"ע סי' ח. וכך יאה.

קריאה בס"ת מהרי"ץ פסק כי ס"ת שאינו כמסורת תימן פסול, וכך יש לנהוג לכתחלה. ואין לה פנאי.

בשר ואחריו חלב, הטעם של הרמב"ם משום בשר שבין השנים לא יכול ליצור קולא בהלכה, ולעולם יש לשמור על מרחק בין בשר וחלב כפי שאמרו חז"ל.

בשר ואחריו חלב, הטעם של הרמב"ם משום בשר שבין השנים לא יכול ליצור קולא בהלכה, ולעולם יש לשמור על מרחק בין בשר וחלב כפי שאמרו חז"ל.

לשאלותיך

ברכות השחר טוב לאמרן על כל פעולה כפשוט הגמ' והרמב"ם. אך אם אמרם יחד כנהוג אין בכך כלום, ובתנאי שלא יברך ברכה שלא נתחייב בה.

קוראים נוספים המעוניינים לפרסם תשובות לזכוי הרבים,
מאת מו"ר הגאון רבי יוסף קאפח זצ"ל
מוזמנים ליצור קשר בטלפון: 054-2443930
או בדוא"ל: orhalichot@gmail.com